

NÉPNEVELŐ.

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATH. NÉPKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy-egy példányban **ingyen**.

Előfizetési ár: egész évre 3 frt. Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

Királyi Pál-uteza 13. szám.

(Szent-István-Társulat).

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknel **minden egyes szövegt.** minden közlés után 3 kr. (6 fillér) fizetendő. — Egyéb hirdetéseknel egész oldal 16 frt, fél 8 frt, negyedrészt 4 frt és egy nyolczadrész oldal 2 frt. A 30 kr. bélyegilletéket a hirdető fizeti.

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Az érdem-szerzők.

A »liberális« tanférniak és újságírók csaknem egész emberöltő óta nagy előszeretettel támadják a kath. közokt. intézeteket; mintha a liberalizmusnak lényegéhez tartoznék üldözni minden olyan intézményt, mely nem a doctrínának, hanem a szabadságnak köszöni létét. Ha valami ürügy van, sietnek azt megragadni, ha nincs, kifundálnak valamit, hanem a támadásoknak *szünetelniök nem szabad*. Mintha csak ezen bölcs tanács lebegne a szemük előtt: *Audacter calumniare, semper aliquid haeret.*

A tervszerű hajsza már megszoktuk. Nem sokat adunk rájuk. Fontosabb dolgaink vannak, hogysen a »liberális« urak támadásainak visszaverésére időt és tért szentelhetnénk. A mi támadott, kicsinyelt, kisebbitett közoktatási intézeteinket igazolja az élet. Munkásainak szívében pedig az igazhit és a tettekre segítő hazaszeretet tesz ki alapját a kitartó hivatás-szeretethez, és sikereit a nemes öntudat jutalmazza s ez nem méltánytalan, ez nem tud igaztalan lenni; tehát bátran mellőzhetjük hallgatással a förmérvényeket. Ha mindezek dacára néha-néha mégis felszólalunk, a támadások különös, nem mindennapi volta miatt cselekeszszük; hadd lássa a közönségünk; mi minden hozatik mozgásba a »türelem« apostolai részéről intézeteink diszcreditálására.

Mostani felszólásunknak is ez a célja. Egy formájában nem mindennapi támadásra kívánjuk olvasóink figyelmét irányítani; oly jelenség ez, mely szükségessé teszi figyelmeztető felszólalásunkat, tanügyünk jövője érdekében.

A napokban a »Magyar Hírlap« című V. kerületi újság hasábjain egy támadó cikk jelent meg az Angol k. a.-ok és a Szent Szív felsőbb leányiskolája ellen. A támadásra ürügyül szolgáltatott az a körülmény, hogy az *ilyen népoktatási* intézetnek a nyilvánossági jogot

a miniszterium akarja megadni, *holott a népoktatási törvény ilyen jogosztogatásra a miniszteriumot fel nem hatalmazza; de ellenkezőleg a hitfelekezetek iskola fentartói jogát állapítja meg.*

A bíbornok hercegprimás úr ó eminenciája törvényes jogokról nem lévén hajlandó lemondani, a Szent Szív felsőbb leányiskolájára vonatkozólag kimondotta, hogy azt polgári iskolává alakítja s részére a nyilvánossági jogot megadja. Ez a tény szolgál ürügyül az ellenséges indulatu sajtó említett támadására, melyben elmondja, hogy a Szent Szív iskolája azért hagyja el a »felsőbb« titulust, mert a törvényes kellékeknek mint felsőbb megfelelni nem birt. Tanítói képzetlenek voltak s az intézet germanizált. Jó tehát a felsőbb leányiskolák miniszteri biztosának sастekintete elől a tanfelügyelő védő szárnyai alá menekülni stb. A közlemény mindezt megbízható helyről vett információ alapján írja, tehát a jól értesültség bélyegét viseli magán; tényleg az első szempillantásra szembeötlök, hogy sugalmazva van, hogy értelmi szerzője nem egy divatos reporter, aki a Szent Szív apáczáitól a magyarságot félti. A közleménynek e szerint bevallott értelmi szerzője, sugalmazója nem lehet más, mint a felsőbb leányiskolák miniszteri biztos: ó az a százszerű Árgos, kinek tekintete elől menekülnek a szertelen fogyatkozásokban leledző apácza-iskolák!?

Hát mi megengedjük, hogy a miniszteri biztosnak nemcsak 100, de 101 szeme is van, helyénvalónak találjuk, hogy szemeit fogyatkozások felfedezésére használja (habár ez nem vezetői, hanem zsandar-munka); hanem az ellen tiltakozunk, hogy egy miniszteri biztos a hozzája hasonló gondolkozásu és érületü hírgenseket közoktatási intézeteinkre ráusztassa! Gondolja meg a miniszteri biztos ur, hogy ó hivatalában nem a titokban vakolás tiszteletre méltó (!) híveinek atyamestere, hanem állami tisztviselő, kinek állása követelményei

közé tartozik a discreció. Ha hibát, fogyatkozást veszen észre, tegyen javaslatot az orvoslásra, azért tartja a miniszter hivatalában, azért fizeti az állam s nem azért, hogy megrendelt gyűlöletes támadásokkal elkészerítse azokat, a kiket hazafias törekvésekben elősegítenie kellene.

Ezt a jó tanácsot egyébirant nem azért adjuk a miniszteri biztos urnak, mintha megengednők, hogy az ő sастekintete a Szent Szív és angol apácák iskoláiban megrovasra méltó fogyatkozásokat fedezhetett volna fel. Erről szó sincs. Ezt ez intézeteknek a multban szerzett bokros érdemeik előre is kizárják. Az említett iskolák tanítói képzettség, ügyszeretet és magyarság tekintetében egy hajszálnyival sem állanak hátrább, mint az állami intézetekben alkalmazott világi tanítónők. Csupán egy kis különbség van köztük és a világi tanítónők között: az apácák nem a világi jutalomra számító önfeláldozó szeretettel *nevelik* a gondjaikra bízott leánygyermekeket. Ők nem tudakos divathölgyeket, hanem ősi magyar erényekkel ékeskedő vallásos, nőies szerénységű honleányokat nevelnek a hazának, a magyar társadalomnak. Az ő nevelési rendszerükben nem a »tanítás« a minden, hanem a »nevelés« s csak egyik eszköze ennek a tanítás. Ők nevelve — tanítanak. Ez a csekély különbség okozza, hogy az apáczaikolákba nem kell fogdosni a növendékeket, ellenkezőleg, soha sem lehet mind felvenni a jelentkezőket, hiába van elfoglalva minden talpalatnyi terület az intézetekben. A közönseget a vakoló kanál hivi meg nem téveszthetik: *tudja ez*, mely intézetek érdemlik támogatását és azok mellé sorakozik. A szülők közvéleménye a legigazságosabb és legmegbízhatóbb felügyelő biztos.

Ez pedig tagadhatatlanul, az apáczaikolák féle nyujta az elismerést, a bizalmat; a mit különben az ily intézetek örvendetes fejlődése és szaporodása is élénken bizonyít.

Azon, hogy a napisajtó lárámját az elfogult tanügyi sajtó is meghallotta és megszokott izléstelenségével tárgyalta, nem ütközünk meg. A varju károg, ha prédát sejt és az ily intenczióval működő sajtónak születési pillanatától kezdve préda a kath. közoktatás. Legyenek meggyőződve jó urak, hogy az apáczáknak nincs szükségük felmentésre, »bárczára« (mily szellem nyilatkozik meg e kifejezésben »bárcza«!), megszerzik ők a kvalifikációt a törvény rendje és módja szerint, nincs szükségük elnézésre sem s nagyon jól tudjuk, hogy még arra sem, hogy a kebelbeli sajtó védelmükre siessen. Az önzetlen munka, a nemes ügy, sikereivel védi önmagát. Az ausztriai szellem se rontsa a nagy hazafiak álmait: féltsék inkább a magyar szellemet a saját igazságtalan, izléstelen kifakadásaiktól.

Soraink záradékául még egy érdemszerző urról kell megemlékeznünk, a »buzgó« törekvő

magyar királyi tanfelügyelőről, Esztergomvarmegye uj kir. tanfelügyelőjéről. Ez a derek tanferfiu nagy felfedező utra kelt a legsötétebb Esztergom országban és felfedezett abban esőztanítókat. Fogta a trombitát és kitrombitálta az érdekes leletet. Ime az első tette. Gyalazza elődjét és ezzel akaratlanul a tajekeozatlan sajtó szájára dobja »a primási megyét«, hogy méltatlanságot dobaltasson nyiltan avagy hallgatat, áldott lelkü egyházfejedelmünkre, biboros herczegprimásunkra. Szemetet keres ama fészekben, melyben meletet kellene találnia. Pedig hát ezt a kitünő ferfiut sem *ezért* küldte oda Wlasics miniszter, hanem hogy *dolgozzék*, ha hiányt tapasztal, megszüntetése iránt intézkedjek. De hát mi lesz az *érdemből*, ha ő esendben és komolyan dolgozik?

Kegyelmes ur! alázatosan kérjük, meg ne feledkezzék az érdemszerző ferfiakról!

Viator.

Lélektani megfigyelések a gyermekember érzületein és kifogásain.

Paracelsus, a XVI. században élt természetbuvár, a ki talán arról legismeretesebb, hogy tevékeny életét egy meddő munkára, a bölcsesség kövének felfedezésére pazarola el, bölcséleti alapon azt iparkodott beérvelni, hogy az ember, a mikrokozmosz — kis világ — életének mozgásai teljesen megfelelnek a nagy látható világ életmozgásainak. Az ő gondolatából indult ki azután azon általánossá lett balhit, hogy a csillagok mozgásai az emberek sorsával szorosán, okilag összefüggenek; vagyis hogy a planeták dirigálják a földi ember szerencsáját, boldogságát.

Vannak ugyan meg ma is olyanok, a kik minden tudatos, benső és igaz meggyőződés nélkül többé-kevésbé hisznek a jó és rossz csillagokban; bár a gondolkodó emberek ezen bölcséleti rendszert, mint olyant, többé már komolyan nem veszik. Mi, a kik csak halványan vagyunk is tájékozva a mérhetlen világürben rendre keringő bolygók iránt, szintén elvetjük ezen téves alapon nyugvó rendszert; de ha, mint pusztá hasonlatot vesszük Paracelsus azon állítását, hogy az ember egy kis világ a nagyban, ugy igen szépek találjuk; mert beható vizsgálat után arra a meggyőződésre jutunk, hogy az ember lelki tehetségei között szintén megvan a nagy mindenségben tapasztalható összhangzat, és miként a világot, úgy őt is, alaposan, teljesen soha ki nem ismerhetjük. Nagy rejtély ő akkor is, ha általánosságban tekintjük, pedig mint egyed is, egyik a másiktól óriásilag elkülönbözik. Külön az érzelem világa, egy olyan mindig hullámzó feneketlen tenger, hogy azon a gyermekember nevelésénél igen könnyen hajótörést szenvedhet s elveszhet a nevelő, ha a hullámverődéseket nem tanulmányozza s azokat felfogni,

elhárítani, vagy — ha épen úgy kívánatos — megszilárdítani, nagyítani nem törekszik.

En mondhatom, nagy előszeretettel olvasom mindenkor szakemberek idevágó tapasztalatait: de ha alkalom nyílik, magam is szívesen teszek hasonirányú megfigyeléseket. A jelen értekezés szűk keretében épen azon megfigyeléseimet kívánom elmondani, a melyeket alkalmilag itt-ott tapasztaltam a gyermek-ember érzelmeinek hullámzásain és szokásain.

Lehet, hogy az illem ellen véték, de azért — ha épen sikerül — mindig szívesen megteszem, hogy egy jól rejtett helyen tanítványkám meghitt beszélgetéseit, társalgásait kihallgatom. Valóban ritka élvezet ez nekem s örülök neki akkor is, ha nem épen kedvem szerinti témáról tárgyalnak, mert beszélgetésük alapján egész lelkük fenekére láthatok. Illetlen eljárásomat azzal tudom magam előtt is szépíteni és menteni, hogy az így hallottakból nem kovácsolok ellenük fegyvert akkor sem, ha talán gombozás, golyózás, fészekrablás s több hasonló tiltott dolgokról folyik is a diskurzus. Sőt még nekik akarok s teszek belőle hasznót, mert megtörtént már, hogy egy mulyának vélt növendékemet a félre eső helyen egy gombozás közben így kihallgattam s az lett eredménye, hogy rövidesen az első legjobbak közé küzdötte fel magát, mert talpraesett, találékony megjegyzései egészen más színben tüntették fel őt előttem, mint az iskolában adott feleletei s ebből kifolyólag nem engedtem tovább szunnyadni akaraterejét.

Oh, ha így lépten-nyomon figyelemmel kísérjük növendékeinket, igen érdekes és meglepő dolgokra bukkanunk.

Ugy hiszem, mindnyájunk figyelmét megragadta már azon körülmény, hogy a gyermekeken, ha valami időváltozás, esőzés vagy havazás következik, nagy nyugtalanság és türelmetlenség vesz erőt. Ilyenkor legalább is kétszeres munkát igényel a fegyelmezés, különösen azon csoportnál, a mely közvetve, csendesen foglalkozik. Ezen jelenség mélyebb alapja bizonyosan fizikai okokban rejlik: de azt észrevettem már magamon és rajtuk is, hogy ilyenkor a végtagok hidegek, az egész test libabőrzik s az érzékenyebb részeken, különösen a körmök körül többé-kevésbé megkékül s bizonyosan ez okozza közvetve a nyugtalan kedélytelenséget. En ezt úgy iparkodom elhárítani, hogy egy pár peczig tartó helybeli tornázás által törekszem kissé felhevíteni őket.

Viszont azt is tapasztalhattuk, hogy ha szép, napos idő van, túlságosan élénkek és ficzkádozók, sokszor annyira, hogy alig lehet őket ülve tartani. Különösen áll ez tavasszal, midőn a fák első rügyei hajtanak. Ilyenkor az által türtöztetem őket, hogy megigérem nekik, ha jól viselkednek, csendben és nyugodtan foglalkoznak, akkor kimegyünk óra közben egyet sétálni. Ezen ígéret rendszeren megteszi

a hatást, mert elvéve csakugyan kimegyünk s az esetleges rendetlenkedő pedig a tanterebben marad, a mi annál nagyobb büntetésre nézve és jobban is sújtja, mert e kedvezmény ritkán történik. Annak, a ki arról vádolna, hogy mi az által, mert párosával néhányszor az udvaron körülsétálunk, az időt pazaroljuk, azt felelhetem, hogy nagy kamattal visszajuk mi azon 5–10 percet, melyet ezen felüldülésre fordítottunk, mert tapasztalásom szerint a csend beálltával újra és sokkal komolyabban foglalkozhatunk. Különben is azt minden nevelőnek el kell ismernie, hogy legkivált az alsóbb osztályu apróbb gyermekeket nem lehet és nem is tanácsos két teljes órán át fesztelen fegyelmezésben tartani, mert lehet, hogy félelemből mozdulni sem fognak, talán mereven szembe is néznek: de kifaradt figyelmükön épen semmit sem lehet vásárolni s többre megyünk, ha óra közben néhány percnyi egészen szabad szórakozást engedünk.

A szorgalmi időt illetőleg az a tapasztalatom, hogy legjobb kedvvel munkálkodnak s legtöbbet lehet végeztetni a gyermekekkel a téli hónapokban. Szeptember hóban még nem tudnak úgy neki melegedni, mint kívánatos s ezen idő nagy része inkább az összeszokásban és fegyelmezésben telik el. A tavaszi nap első sugaraival pedig rajtuk is észre lehet venni a virágok fakadását s ha az iskolában le is foglaljuk őket, de a nagy többség az iskolán kívül már gombozik, golyózik s több eféle játékban tölti el idejét s ha a tavaszi földmunkával elfoglalt szülők ritkább unszolására vesznek is olykor könyvet a kezeikbe, csak úgy lendítenek valamit, ha könnyű ismétlést kell végezniök. Ez okból igen tanácsos úgy osztani be a tervbe vett tananyagot, hogy a fősúly október, nov., decz., január és febraár hónapokra essék s a többi időben kevés új lecke mellett csak ismétlegessék az emlézendőket.

Rozsnyó.

Sipos A. Félix.

(Folyt. köv.)

Az írás és olvasás tanításának tanmenete

(A népiskola I-ső osztályában.)

Negyedik hét.

A 4-ik hét anyagát >t< >d< >zs< foghangok a >ty< inyhang ismertetése; három hangzóju egy tagu szavak elemeztetése és alkotása: a görbe vonalaknak mint az írás alapelemeinek szabad és stigmografiai előállítására képezik.

(Lásd a képeket a tuloldalón.)

Ötödik hét.

Az ötödik hét anyagát a ket. három és négy tagu szavak szélbontása és összerakása; az egyenes és görbe vonalak vezényszó szerinti összekötése (álló vonal felfelé, alatt jobbra hajtód (J) dülő vonal jobbra, fent balra hatjód

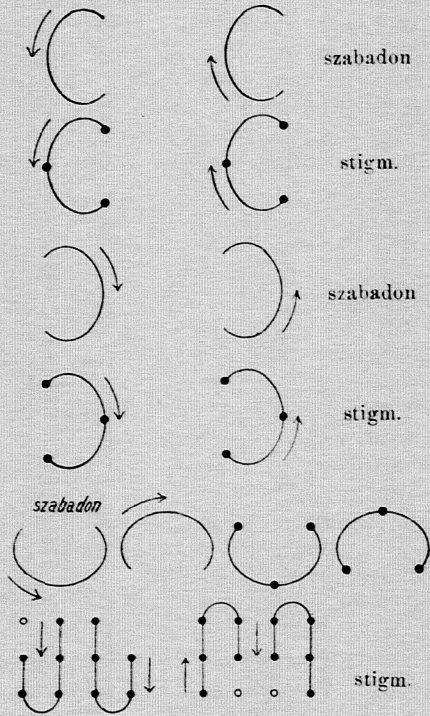
A 4-ik hét tananyaga 1/2 óránként beosztva :

Hangoztatás :

1. felóra A $t \leftrightarrow d$ hangok. Három hangzóju szavak
2. > A $zs \leftrightarrow ty$ hangok
3. > A $t \leftrightarrow d \leftrightarrow zs \leftrightarrow ty$ hangok összekötése maganhangzókkal.
4. > Három hangzóju egytagu szavak elemzése.
5. > Három hangzóju egytagu szavak alkotása synthetikailag.
6. > Négy hangzóju egytagu szavak elemzése.

Írás és rajzolás :

A görbe vonal szemléltetése és előállítása. A körnek és félkörnek: bal-, jobb-, alsó-, felső-félkörnek szabad (a táblán és levegőben) és stigmografiai előállítása és összekötése egyenesekkel.

(Folytatás a 27. oldalról.)

(*7*) stb. s az így összekötött vonalaknak mint a betűk alkotó részeinek elnevezése: horogvonás jobbra, balra lefelé (*U* *J*) felfelé,

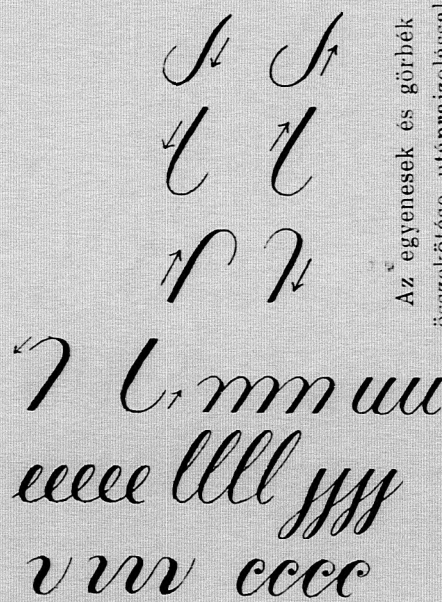
(*U* *J*) csokorvonás (*U*) kötött vonás (*uy*) jobbra-, balra hajló csigavonás (*C* *D*) tojásvonás (*O*) stb.

Az 5-ik hét anyaga 1/2 óránként beosztva :

Hangoztatás :

1. felóra 4 hangzóju egy tagu szavak alkotása
2. > 2 tagu szavak szétbontása szótagokra és hangokra
3. > A nehezebb kéttagu szók szótagokká és hangokká bontása.
4. > 2 tagu szavak alkotása synthetikailag.
5. > 3 tagu szavak szétbontása szótagokra
6. > Négy tagu szavak szétbontása szótagokra és hangokra

Írás és rajzolás :

Az egyenesek és görbék összekötése utánrajzolásal és vezényszóra.

A hájszálvonás ismertetése. A betűkhöz hasonló alakok iratása és megnevezése.

(Folytatása következik.)

IRODALOM.

— A Katholikus Egyházi Zeneközlöny, mely most V-ik évfolyamába lepett, a kath. egyház szellemének és rendeleteinek megfelelő istentiszteleti ének és zene ismertetését, ápolását és terjesztését s az egyház szellemével meg nem egyező világias színezetű istentiszteleti ének és zene ostromozását és száműzését vallja feladatának. E célból a jövőben is kimerítően mindenről felvilágosít és mindenre rámutat, a mire az egyház szolgálatában álló papoknak, karnagyoknak, kántoroknak és egyéb énekeseknek az egyházi éneket és zenét illetőleg szükségük van. Mellékletein ugy a különféle szertartásoknál előírt énekeket, mint régi egyházi énekeskönyveinkben létező szebbnél szebb, de csak kevesek által ismert ósrégi magyar énekeket nyújt. A lap 1898. év elejétől az »Országos Czeccilia-Egyesület«-nek is hivatalos közlönye. Szerkesztője Kutschera József helyettes lelkész Komáromban, társ-szerkesztő Erney József zenetanár Budapesten és Langer Viktor karnagy a budapesti lipótvárosi bazilikában. A lap havonként egyszer, még pedig minden hó 15-én, igen finom papíron, nyolcz oldalnyi szöveggel és négy oldalnyi zenemelléklettel jelenik meg. Előfizetési ára csak 1 frt 60 kr. Az eddig megjelent évfolyamok teljes példányai még mindig kaphatók egyenkint 1 frt 60 kr-ért a Szent-István-Társulat kiadóhivatalában, Budapest, IV. kerület, Királyi Pál-utca 13. szám.

— **Beküldetett.** Igen érdekes füzet a »Szalay-Baróti Magyar Nemzet Történeté«-nek a most megjelent 75 dik füzet. E füzet kivételesen ez egyszer két külön műmellékletet is tartalmaz. Az egyik, bár még semmi összefüggésben nem áll, a most tárgyalt korral, uralkodó királyunk I. Ferencz Józsefnek ifjúkori arczképe, a másik pedig I. Napoleon ama háromnyelvű proklamációjának egy kibebőített reprodukciója, melyet a francia császár a magyarokhoz intézett. E rendkívüli érdekes nyomtatvány mása kellő alakú. Egyébként a füzet a következő szöveg illusztrációkat hozza: Baththyányi József gróf. Magyarország primása. A türelmi rendelet emlékére vert érem. VI. Pius pápa. VI. Pius pápa és II. József találkozás. II. József. II. József elrendeli a koronának Bécsbe szállítását. II. József németnyelvi rendeletének kezdete.

— **Beküldetett.** Ének- és Imakönyv a magyar-német kath. tankötelesek és hívek számára összeállította Lővárdi Alajos ciszterci áldozópap, lelkész. II. tetemesen bővített kiadás. Ez ének- és imakönyv olcsósága s gyakorlati használhatósága és kiváló előnyeieért számos ft. Egyházmegyei Hatóság közeleiben bevezetésre és terjesztésre ajánlotta; napilapjaink s tanügyi közlönyeink hézagpótló szükségességét s praktikus voltát kiemelték. A 300-nál több lapra terjedő könyv ára marad a régi 30 (harmincz) krajczár, azért, hogy a legszegényebb sorsu tanköteles is megszerezhesse. Mutatványpéldánnyal csak az ár beküldése ellenében szolgál a szerző. Kántortanítóknak ajánljuk, hogy e magyar-német ének- és imakönyv második tetemesen bővített kiadását iskoláikban a tankötelesek közé behozva minél nagyobb számban terjesztse s a környék hasonló iskoláiban működő T. Kartársaknak is bevezetés céljából ajánlani sziveskedjenek. Megrendelések Bakony-Koppanyba (posta: Csóth), *Lővárdy Alajos* lelkész urhoz címzendők.

VEGYESEK.

Kitüntetett főnöknő. Az egri angol kisasszonyok főnöknőjét Ő Felsege tudvalevőleg a koronás érdemkeresztel tüntette ki. Az érdemkeresztet január 23-án tűzik Toldy Izabella főnöknő mellére.

Halálozás. Szatmári György, a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban a népoktatási osztály főnöke, f. hó 15-én elhunyt. A tanfer-

fiak mély részvéte kísérté sirjához-a szeretett miniszteri tanácsos holttetemét. Szatmári, közpályáját tanári diplomával kezdte s a mikor a hetvenes évek elején Budapestre került és hirlapíró lett, minden fáradozása az volt, hogy az elhanyagolt Erdélynek iskolákat teremtsen. Az ő fáradozásának köszönhető, hogy Hunyadmegye egyetlen helysége sem maradt iskola nélkül s az ő fáradozásának van része abban is, hogy Erdély sok eloláhosodott falva tért vissza a magyarsághoz. Egyáltalán rendkívül nagy buzgalmu ember volt Szatmári György, s amint az országháznak nem volt szorgalmasabb jegyzője éveken keresztül nálánál, ugy a miniszteriumban is teljesen érvényesítette munkerejét és tehetségét. A Budapesti Szemlében a Balkán és népeiről megjelent tanulmánya után Trefort miniszter megbizásából megírta az Amerikai verseny és a magyar mezőgazdaság című művét, majd Tanulmányok czímen kiadta parlamenti fölszólalásait, pedagogiai tanulmányait pedig egy Nemzeti Állam című kötetben bocsátotta közre. Lefordította Castellar két művét is és két kötetet fordított Sorel és Huppé munkáiból is. Az Akadémia 1896-ban levelező tagjává választotta. Az ő. v. f. n.!

Lefokozott felsőbb leányiskola. Néhány lap azt írta, hogy a budapesti angol kisasszonyok, valamint a Sacre Coeur-intézet felsőbb leányiskolái nem tudván megfelelni a felsőbb leányiskolákhoz kötött állami követelményeknek, elvesztették felsőbb leányiskolai jellegüket és ezután mint polgári leányiskolák fogják folytatni működésüket. Katholikus intézetekről levén szó, természetes, hogy e hírrel kapcsolatban a katolikus tanügy egy pár oldalbaütést kap. Verédy Károly dr. budapesti királyi tanfelügyelő, a kinek felügyelete alatt állanak a budapesti népoktatási intézetek, a felsőbb leányiskolák kivételével, a következő nyilatkozatot közölte be a lapokhoz:

»Ugy a napilapokban, mint a szakközlönyökben ujabb az angol kisasszonyok »Sancta Maria«-intézetéről, valamint a »Szent Szív«-zárda iskoláiról téves információon alapuló vádak jelentek meg. Míg e tekintetben a legilletékesebb helyen fognak dönteni, az igazság érdekében ki kell jelentenem, hogy mindkét intézet a törvényeinknek megfelelni törekszik, az oktatás pedig a magyarság szempontjából kifogástalan. Budapest, 1898. január 15. Verédy Károly dr., kir. tanfelügyelő.

Esztergom-vármegye tanügye. Az ujságolvasó közönség, a mely elolvasta a fővárosi lapok esztergomi tudósítójának értesítését a »primási megye« tanügyi viszonyairól, azt gondolja, hogy Esztergom-megyében igazi ázsiai állapotok uralkodnak a tanügy terén. Ezt mind-ekkoráig nem tudtuk, sőt ellenkezőleg azon nézetben voltunk, hogy alig van az országban megye, amelyben oly rendezett tanügyi viszonyok volnának, mint épen a legujabb időben saját embereinek szenzációt hajhászó tudósításai által hirhedtté vált Esztergom-megyében. Leghitelesebben beszélnek azonban a statiszt-

tikai adatok, és mielőtt a »tudósító« urak szel- nek eresztenék »botránys állapotokról« szóló értesítéseiket, szíveskedjenek olvasni statisztikai adatokat, a melyek mutatják, hogy hazánk majdnem valamennyi vármegyéjében az oklevél nélküli tanítók, a túlszűfolt iskolák, és az iskolát nem látogató gyermekek száma százalekben kifejezve sokkal nagyobb, mint épen a cselzatoság kedvéért úgynevezett »primási« megyében. A madarról szóló közmondás jut eszünkbe, valahányszor Esztergom város és vármegye ügyeiről szóló szenzacziós tudósítást olvasunk. E rövid tudósítást az »Esztergom«-ból vittük át czafolatul ama alaptalan hírlapi hírekre, melyeket egyes tanügyi lapok is siettek reprodukálni.

Hazaszeretet az iskolában. *Wlassics Gyula* vallás- és közoktatási miniszter a tanfelügyelőknek küldött rendelettel és az egyházmegyei főhatóságokhoz intézett átirattal megszabja rendjét és irányát az iskola hazafias ünnepeinek. Most, a midőn az ezredéves forduló magasztos és kegyeletes ünnepesei lezajlottak s beléptünk a második évezredbe, kétszeresen meg kell fontolnunk az első évezred történetének tanulságait. Szükséges, hogy a hazaszeretnek, a nemzeti összeforradás tüzeinek olt-hatatlan lángja az egész nemzetet körülfogja. Ennek a lángnak ápolása folytonos élészése, általánosítása csak úgy lehetséges, ha már a zseme gyermek ráneveltetik a nemzeti összetartásra, ha valamennyinek tudatába megy át, hogy mindnyájan ugyanegy anvának, a szere-tett hazának gyermekei vagyunk, mert a ké-sőbbi korban vissza-visszacsendülő ifjúkori ér-zelem a leghatalmasabb élészőjévé fog válni a felnőttek hazafias érzelmeinek is. E láng élészítésére nagyon fontos alkalmat találak ab-ban, ha az iskolák ifjusága a szent korona, az ország czimere, színe és zászlója, mint a nemzeti eszme és összetsrtás jelvényeinek bebató ismeretére úgy oktatattatik, hogy azokban ne csupán a diszt lassu, de irántuk kegyeletes, hódoló tiszteletet érezve, bennük magát a nem-zetet megszeresse. Ez okból szükségesnek tal-láltam a királyi tanfelügyelőség figyelmét föl-hívni arra, hogy a tankerülete területén levő állami, államilag segített községi és községi elemi nép- polgári, alsófoku kereskedelmi és iparostanoncz-iskolákban évenként tartani szo-kott iskolai ünnepeknek a jelzett hazafias irány-ban való rendezése iránt intézkedjék. Hozzá-teszi aztán, hogy legezelszerűbbnek látná, ha azokban az iskolában, a hol tíz hónapig tani-tanak, a koronázás évfordulóján, június 8-án tartanak az ünnepet, a hol tíz hónapnál rövidebb ideig tartanak, ott október 4-ét, ő felsége neve-napját, vagy május 3-át jelöli meg a miniszter.

Értesítés. A tanítói pályán működők kö-zött, a viszonyok mostohasága miatt, többen vannak olyanok, kik a törvény által meg-szabott, köteles tanképesítő vizsgálatot még

nem tették le. Az ilyenek számára megbecsül-hetetlen kincs *Babik József* egri képezdei ta-nárnak következő czimű kiadványa: *Tanulók Zsebkönyve*. Segédkönyv a magyar nyelvi, tör-ténelmi és alkotmánytani szakokhoz. 252 lapon 1094 czim alatt vannak röviden es velősen ismertette a szükséges tudnivalók. A mű le-szállított ára 50 kr., postadíj 10 kr. Megrendel-hető Egerben az említett tanár urnál.

RÖVID HIREK *Tizik ünnepe.* A egri érs. kath. tanítóképző intézet nagy fényvel ülte meg a magyar történelem ama nagyjainak emlékét, kiknek a királyi kegy szobrot emel. Az ünnepséget Lányi Ernő képző-intézeti zenetanár művészi orgonajátéka nyitotta meg, mely után az intézeti énekkar Kölcsey Hymnus-át éne- kelte Erkel átíratában. Majd Babik József képzőintézeti tanár olvasta fel magasróptü történelmi essay-ét a »Zengő szobrok«-ról, történetünk szobrokkal megőrkí-tendő »decemvir«-jeiről. Ezt a növendékek énekkara ál-tal előadott »Király hymnus« követte, mely után Kovács Lajos III. éves növendék nagy hatással Lehozjak József »Példaképek« czimű köteményét szavalta el. A szépen sikerült hazafias ünnepet az énekkar néhány hazafias dala és Vincze Alajos igazgató szónoki lendületü buz-dító-beszéde zárta be. — Az angolkisasszonyok veze-tése alatt álló egri leánynevelő-intézetben december hó 21-én ünnepelték meg a király-szobrok öröm ünnepe-t, melynek programja az egész napot igénybe vette. Ka-tinszky Gyula t. kanonok tótanfelügyelő nagy-szabású beszédet mondott — *Majorosy János* felsz. püspök jó-t könyv adományai szülőföldjén a hevesmegyei Aldebrón már 10 ezer koronára rugnak. Ujabbán ismét 2000 ko-ronát tett le a szegény iskolás gyermekek lábbelivel és könyvekkel való ellátására. Prifach József pápai prae-látus nagyvárost Székesfehérvárot a Sz. Józsefről el-nevezett felsővárosi óvoda részére 500 ftot adományo-zott — *A kereszt és a keresztben lelkész.* A zalatnai állami elemi iskolában, melynek katolikus jellegét az állammal kötött szerződés határozottan elismeri, a ke-resztet minden osztályban felfüggesztették. A minap tar-tott gondnoksági ülésen a református lelkész kimondotta, hogy ő az olyan iskolában, melyben a »katholicizmus« jelvénye (a kereszt) ki van tűzve, többé a hitoktatást el nem végzi. Jobb volna talán oda a buzogány? Ez aztán keresztény türelmesség? — *Norvégában* a mult évben alkotott törvény szerint minden gyermek köteles 5 évig a népi-iskolába járni. Ezen elemi iskola végeztével válnak el az iskolák különböző irányba. A régi nyelveket a magasabb fokú iskolában sem tanítják. A testgyakorlatra a a kézügye-sítő oktatásra nagy gondot fordítanak. A tanítási órá-nak nem szabad többre terjedni 45 percnél. — *Az orsz. slójd-egyesület* a napokban Popper István elnöklé-sévi ülést tartott, a melyen az igazgató jelentésének meghallgatása után a jövő évi programot tárgyalták. A jelentésből elismerésre méltó, hogy az egyesület vi-déken több helvi egyesületet és tizenöt iskolai műhelyt szervezett; e műhelyekben 700 nál több növendéket ok-tatnak tizenkétezer forint költséggel. Jövőben a tanító-kursusokat és iskolai kerteket szerveznek. — *Halálo-zás.* Opitz Sándor czimz. kanonok, adai plebános, az adai róm. kath. iskolák igen szeretett nagyérdemű igaz-gatója f. évi január hó 15-én reggeli 1/8 órakor élete 73 ik. áldozársága 50-ik. adai lekipásztorkodása 30 ik évében szent ténykedése közben hirtelen elhunyt. Az Istenben boldogult földi maradványai január hó 16-án tették az adai római katolikus sirkertben a föl-támadásig nyugalomra. Ny békében! — *Magyar isko-lák Romániában.* A magyarországi románoknak intő például szolgálhat a magyar iskolák sorsa Romániában. Az ott élő magyar reformátusok ugyanis, számra mint-egy kilenczezen, öt magyar nyelvű felekezeti iskolát tartottak fenn. Ezek közül a román kormány a tanév elején négyet bezáratott és az ötödiket Bukarestben csak oly feltétellel hagyta meg, hogy a tanítás oláh nyelvű le-gyen és a magyar nyelvet csak két-három órán át hasz-

nálhassák. — *Az új szent-annai tanítók.* Tizenkét év óta rendetlenül fizette Új Szentanna község a tanítóit, most meg épenséggel nem akarnak fizetni az iskolafentartók. A tizenkét éhező tanító fűhöz-fához fordul fizetéséért; közigazgatási uton az előjárásának meg is hagyatott, hogy a tanítók fizetését haladéktalanul adja ki Hasztalan. A tanítók most táviratban kérték a közoktatási minisztert, hogy a saját hatáskörében intézkedjék, hogy megkapják fizetésüket.

Szerkesztői üzenetek.

K. M. Uri. Azonnal bemutattuk, de a válasz elutasító volt. Ugy tudjuk, hogy erről annak idején értesítettük is. — S. J. Köbölkut. Legközelebb jönni fog. — L. J. Rudobánya. Az I. számban nem pályázat, hanem a már régebben kiírt pályázatra beérkezett kérvények elintézésének gyöngéd sürgetése jelent meg. — V. A. I. Roff. A bevezető részt módosítottuk. Köszönet az őszinte szókért, de ismert szerénységük még ennyit sem enged meg. — F. J. N. Ecsen. A kezelnél levő okmányok rövid tartalmát küldje be hozzánk. A dolog tanulmányozása után magunk teszünk lépéseket az ügy érdekében. — N. J. Fegyvernek. Nem áll módunkban a kért adatokhoz fenni. — Vukasovics. Köszönet. Hozzuk. — D. I. Tószegen. 1876. évi XXVIII. t. cz. 9. §-a olyképen intézkedik, hogy a polgári községi iskolaszékeknek a választott tagokon kívül szavazati joggal bíró tagja a lelkészeknek kívül a községi iskola tanítója, vagy a hol több tanító van a testület választott tagja. 15 tanító 2 tagot, 30 tanító 3 tagot választ. Az igazgató ilyformán mint igazgató nem tagja az iskolaszékeknek. Nótanítók nem képviselhetik a tantestületet Budapesten sem.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Pályázatok.

Esztergomi érseki megye.

Sempthère (Nyitra) róm. kath. magyar tót tanynelvi iskolához két okleveles, esetleg képezdét végzett tanító kerestetik. Fizetése: polgári évre havi részletekben fizetve, egyenkint 300 frt. ismétlősök oktatásáért 10 frt. fűtésre 10 forint, egy szobából álló közös lakás. **Iskolaszék.**

Modertárnai (Barsm.) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat. Jövedelme: 320 frt. államsegélyben, 1 hold szántó föld 25 frt., 4 hold rét 35 frt., 5 hold legelő 8 frt., 10 hold erdő, házikert 1¹/₂ frt., 35 ürköbméter tűzifa 20 frt. értékben, templom pénztárából 31 frt., tandíj 42 frt., Van szoba, konyha, élelmaszoba, istálló, szertes. Tannyelv magyar-tót. Folyamodványok főt. **Litassy János** esperes uhoz Hegybányára (Hontm.) beutalások. 2—3

Egri érseki megye.

A pásztói (Hevesm.) róm. kath. népiskolához a IV-ik vegyes osztálybeli önálló tanítói állomásra férfitanító kerestetik. Fizetése: 400 frt. késspénz és 40 frt. lakbér az iskolaszéki pénztárból; a politikai községtől pedig 3 bécsi öl kemény tűzifa. A pályázók okleveleikkel s működési bizonyítványikkal felszerelt kérvényüket f. évi január 31-ig **Hován József** plebános, iskolaszéki elnökhöz küldjék. Az állomást február első felében kell elfoglalni. A megválasztott a szükséghez képest az iskola bármely más osztályába is áttehető lesz.

Kalocsai érseki megye.

Dautován (Bácsm.) lemondás folytán IV., V. és VI. róm. kath. magyarajku, vegyes osztályu tanítói állás megüresedvén, arra f. évi február 15-ig pályázat hirdetik. Javadalmazása: 1. a mindennapi tanításért 370 frt.; 2. az ismétlő iskolatanításért 25 frt., mely összegek előleges havi részletekben a község pénztárából fizetnek; 3. különálló szabad lakás, mely áll: két szoba, konyha, éléskamra és egy istállóból, 4. a lakáshoz osztott kert. Pályázhatnak érfitanítók és óvónők is, azonban az utóbbiak csak oly kikötéssel, hogy az óvónő

megválasztása ideiglenesen csak a folyó iskolai év végéig lesz érvényes, azontul a megválasztott saját sorsáról gondoskodni köteles és tanítani fogja az I-ő vegyes osztályt. A pályázók szabályszerűen felszerelt kérvényeket a dautovári róm. kath. iskolaszékre czimezve, tiszteletendő **Maison Mihály** ker. esperes urhoz Rigiczára (Bácsm.) küldjék. Dautóvár, 1898. január 4. **Dobong János** plebános, iskolaszék elnöke.

Csanádi egyházmegye.

Csanádvármegyébe kebelezett **Nagylak** mezővárosában a róm. kath. kántortanítói állomás megüresedvén, ezen állásra ez-nnel pályázat hirdetik. Javadalmazása: 22 katasztrális hold jó minőségű szántó föld, melynek esetleges haszonbéli értéke 450—500 frt. továbbá a hitközségtől évenkénti 50 frt. 41 köbméter puha tűzifa, a magas kincstár kegyelméből, melyből az is tüendő és 1200 lelek utáni stóla. A szabad lakás két szobából, konyhából, kamrából, szintből, istállóból, udvarból és kertből áll. A hitközségi jegyzői teendőért évenkénti hódai átalány 8 frt. Az iskola vegyes, osztatlan 6 osztályu. Tannyelv iskolában és a templomban magyar. Kellőleg felszerelt és okmányokkal ellátott folyamodványok január 31-ikéig a róm. kath. plebánia-hivatalhoz, mint iskolaszéki elnökséghez intézendők. A betöltés kinevezés folytan történik **Nagylak**, 1898. január 13-án. **Dobsch Ferencz** plebános, isksz. elnök.

Győri egyházmegye.

Moson-Tarcsa r. kath. népiskolájának egyik magyar nemzet tanítói állása üresedésbe jött, erre ezen-nel pályázat hirdetetik. Jövedelmei: 350 frt. késspénz, 1 szobás lakás, fűtés és takarítás. Kötelelességek: az I. osztály növendékeit a törvényszabta tantargyakban oktatni és a kántorságban segédkezni. Csak róm. kath. okleveles tanító pályázhat. Kérvények főt. **Gruber Ferencz** plebános, iskolaszéki elnök úrhoz Moson-Tarcsára intézendők. 1—3

Nagyvárad egyházmegye.

A széplaki r. k. anyaegyházhoz tartozó **Baromlak-Verzár** fiókközségben megüresedett magyar tót ajku kántortanítói állomásra pályázat hirdetik. Javadalmazása: az egyházmegyei főpénztárból 253 frt. 58 kr., a hitközségtől 40 frt., 2 kat. hold 727 negyszögöl szántó föld a házhoz, 4 székér tűzifa, melyből a tanterem is tüendő, kántorházi stóla jövedelem, 2 szoba, konyha, kamra és pinczéből álló lakás. A pályázók okmányukat folyó évi február hó 1-ig az esperesi hivatalhoz (Szu-Jobb, Biharm.) küldjék. **Gaber Mihály**, lelkész.

Nyitrai egyházmegye.

Felső-Szúcsi (Trencsénm.) r. kath. népisbolához tanítói állomásra február 8-ra pályázat hirdetik. Jövedelem községtől 250 frt., államsegély 135 frt. és püspök úr 6 Miltóságától 40 frt. Egy szoba, konyha, kamrából álló lakás, kis házikert és szükséges tűzifa. Pályázhatnak csak okleveles kérvények február 5-ig alulírottához küldendők. **Alcithner József**, iskolaszéki elnök.

Pécsi egyházmegye.

A duna-szekesői róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Jövedelem: 1. Három szoba, két konyhából álló lakás, istállóból; 2. 700 frt. késspénz, havi előleges részletekben; 3. 12 öl lágya hitközség által behordva és megvágva; 4. 7¹/₂ hold szántó föld, 850 öl volt szőlő, most szántó föld, melyeket maga műveltet; 5. körülbelül 180—200 frt. stóla illeték. Tannyelv: magyar-német. Pályázati határidő 1898. február 2-ka, február 3-án kántorpróba és 6-án a választás. Kellően felszerelt kérvények a ker. esperes **Tanfeli-ügyelőhöz** küldendők. **Babarecz**, (Baranya-m) 2—2

Hanthon (Tolnam.) a róm. kath. kántortanítói állomásra február 19-ig pályázat hirdetik. Javadalmazása: a hitközség pénztárából 100 frt., párbér 12 frt., 10 mérő tiszta buza, 30 mérő rozs, 20 mérő morzsolt kukorica, melyet a hitközségi előjáróság szed be és szolgáltat át a tanítóknak = 160 frt., 6 hold szántó föld, melyre a hitközség ingyen a tanító udvarában felgyülemlett trá-

gyát = 72 frt. 1109□ól rét, melyet a hitközség kaszáltat. a szénát és sarjút összegyűjti és a tanító udvarába szállítja = 40 frt. 6 öl fa az udvarba szállítva, melyből a tanterem is fűtendő = 60 frt. 120□ól beltelek és házikert = 16 frt. Stóla 20 frt, ostyasütésért 3 frt, két malomfuvar = 4 frt. Összesen: 487 frt és szabad lakás a szükséges melléképületekkel. Kötelmei: a mindennapi és iskolakötelesek oktatása és az összes kántori teendők elvégzése. Személyes megjelenés öhajtandó. Kérvények február 10-ig az apari plébániára (Tolnam) intézendők.

Rozsnyói egyházmegye.

A helpai (Gömörm.) róm. kath. iskolához január 30-iki hstár-cével másodtanítói állomásra pályázást hirdették. Tanítási nyelve: tót és magyar. Fizetése: 360 frt a tsnév hónapjaira felosztot havi részletekben a a községi pénztárból fiztve, egy szoba lakás fűtéssel. **Helló József.**

A ragályi (Gömörmegye) róm. kath. kántortanítói állomásra január 25-ére pályázat hirdették. Fizetése: a hitközségtől készpénzben és terményekben 250 frt, államszegély 150 frt, egy szoba, konyha és kert. Kérvények a ragályi róm. kath. iskolaszék elnökehez küldendők. 3-3

Szombathelyi egyházmegye.

Kenéz (Vasm.) peczöli plébániához tartozó fiókközségben a kántortanítói állás üresedésbe jöven, arra folyó évi február 15-ére pályázat nyitattik. Jövedelem: 1. Tisztességes 2 szobás lakás melléképületekkel. 2. 5 hold szántó a község által 3 szor szántva és a trágya kihordva 50 frt. 3. Kaszáló a község által lekaszáva 25 frt. 4. Gabona: 15 mérő buza, 15 mérő rozs 75 frt. 5. Tandij 80 frt. 6. A községtől 72 frt. 7. 4 öl kemény tűzifa 40 frt. 8. A szombathelyi káptalántól 10 frt 50 kr. 9. Ostyasütés és bucsunap 9 frt. 10. Stóla 5 frt. 11. Temetőkaszáló 10 frt. Összesen 376 frt 50 kr. A hitközség kiegészíti 400 fitig. Miután vásár- és ünnep napokon az isteni szolgálat felváltva tartatik, az orgonálásban és kántori teendőkben jártasság kívántatik. A személyes megjelenés megkívántatik. A folyamodások alulírottakhoz küldendők. Keit Peczöl (Vasm., posta), 1898. január 18. Németh Pál, plébános.

Csehi-mindszenti (Vasm. p. helyben) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdették. Jövedelem: Tisztességes új lakáson kívül 12 hold szántóföld, 1 hold kaszáló, házi és a falkolával kapcsolatos konyha kert, melyeknek készpénz értéke 127 frt. 36 mérő rozs, pénzértéke 110 frt, 15 szekér tűzifa, értéke 30 frt, kőve és gabona és borjárandóság helyett 38 frt készpénz, tandij 85 frt, párbér, stóla és kegydíj készpénzben 20 frt, összesen 410 frt. A választás napja 1898. évi január hó 20-ika, a mely napon a tanképesített pályázni kívánók személyes megjelenése kéretik. Kérvényekkel az iskolaszék elnökségére czímelve megelőzőleg küldjék be. Az állomás azonnal elfoglalható. Csehi Mindszenten, 1898. évi január hó 3 án. Az iskolaszéki elnök. 2-2

Váczi egyházmegye.

Pályázat, Derekegyházán tompaháti majorban osztatlan róm. kath. uradalmi iskolához okleveles tanítói állomásra. Fizetése: 182 frt, 1. rendű buza 2 mtrm., 11. rendű 9 mtrm., árpa 6 mtrm., óbor 160 liter megváltva 30 kr., szántott tengeri föld 2 hold 1100□, süldő sertés 1 drb, tehéntartás szalmán 2 drb, borju szopos 2 drb, sertés öreg tartás 1, süldő 1, malacz 2 drb legeltetés. Természetben lakás 3 kis szoba, kamra, pincze, padlás, istállók és 1500□ kertületmény. Tüzelésre galy és szalma. Tan nyelv magyar. Okmányok február 1-ig be-terjesztendők Bajcsy Gábor derekegyházi róm. kath. lelkészhez u. p. Szentek Állomás kinevezés után elfoglalandó. 2-2

Pestmegye tápió-bicskei plébániához tartozó Káva községi róm. kath. iskolához kántortanítói állomásra pályázat hirdették. Javadalmazása: kiencz magyar nold szántóföld, melynek felét a hivek műveik, esetleg husz forint munkaváltság. 100 frt készpénz (a Mallár-alapból és a hivektől), körülbelül hetvenöt pár után

páronként 1 véka rozs és negyven krajczár; körülbelül 50 tanoncz után egyenként negyven krajczár tandij. Temetési stóla öregről ötven krajczár, kicsinyenél negyven, pluvialéval hetvenöt, bucsuztató versenként husz. Tisztességes lakás kerttel, istálló, ólak. Köteles a kántortanító vasárnaponként és ünnepeken a hivekkel istentiszteletet végezni és az ismétlő-kolásokot tanítani. Pályázati kérvények f. január végéig Dr. Kazaly Imre esperes-plebános, tanfelügyelő urhoz Nagy-Katáa küldendők. Választás február harmadikán délelőtt 10 órakor Káván (vasutállomás Pilis). Személyes megjelenés kívánatos. Káva, 1898. január 18. Iskolaszék.

A kókai (Pestm.) r. kath. népiskola leányosztályában május végéig ideiglenesen a tanítói állás betöltendő. Fizetése havi 35 frt és szabad lakás. Kötelessége a mindennapi és ismétlő iskola vezetése. Tanítónok is pályázhatnak. A jövő tanévben ezen állás 423 frt alapfizetés és szabad lakás mellett véglegesen be fog tölteni. Pályázati határidő január 31. A megválasztott állását tartozik azonnal elfoglalni. Kóka, 1898. január 17. Róm. kath. iskolaszék.

Kedves kartársak! 224 lapos, csinos kötésű 15 kros énekeskönyvem már megjelent s már csak rövid ideig kapható. Tartalma: 200 ének, sok ima, temetési szertartások, passiók, julképes ministráció. Igen díszes börtüntzatban 25 kr., 11-ik példány. kották ingyen. Köbölkút, Esztergom. Stampay.

Minden rendelés franco küldetik.

☛ Szíves figyelembe! ☛

Az előnyösen ismert és általánosan használt, kitűnő minőségű, mely fekete, fénytelen, kellemes érdességű, gyorsan száradó és maradandó

iskolatábla-mázat

új és régi (kopott) iskolatáblák befestésére szállít, használatra készen, 1.80 és 3.50 ftos bádogszele-zenékben (tartalma 2, és 3, kgr) az előállító

GRESCHIK GYULA Lőcsén (Szepes-várm.).

Továbbá 1 drb iskolai táblamáz-ecset 60 kr., 1 palaczk legfin. hírtott piros vonalhúzó-festék vonalhúzó ecsettel 35 kr. Láda, szállítóével és csomagolás 20 kr. Szállítás az egész éven át utánvét vagy készpénz beküldése mellett.

Legzélszerűbb a könnyen kiszámítható összeget, melyhez a csomagolási költség is csatolandó, pénztalványon előre beküldeni.

Nagy vagy évi szállításoknál a bérmentes-ítésen felül tetemes árengedmény.

Prospektusokat számtalan elismeréssel és ajánlással ingyen es bérmentve.

Törvényesen védett

Rum, finom likőrök,

mézbor és mézlikőr

bárki házi használatra hideg uton minden készülék nélkül kitűnő minőségben előállíthat.

Dugók, Gummitömlők. — Minden borbetegség elleni szerek

☛ Kezelési könyv és árlap ingyen. ☛

WATTERICH A., BUDAPEST.

5. dohány-utca 5.

☛ ALAFITTATOTT 1899. ☛